

I tilfælde af et seksuelt overgreb ...

Seksuelle overgreb forekommer alle vegne i samfundet. Som vi har set i de senere år, forekommer de også i Den katolske Kirke. De er også forekommet i vort eget bispedømme i Danmark.

Seksuelle overgreb er ødelæggende for dem, de går ud over. De har dybe og ofte langvarige følgevirkninger. De betyder et angreb på alt, hvad vi tror om menneskets værd og værdighed. For den troende betyder de tillige et angreb på mennesket som Guds barn, skabt i Guds billede og lignelse. Er krænkeren en præst eller en anden tillidsperson i kirkeligt regi, kan overgrebet belaste eller ødelægge selve gudsforholdet. Mange gamle sager er blevet fortiet, eller der er dækket over dem, og ofrene har ikke fået hjælp. Der er brug for en kulturændring i Kirken.

Her er i uddrag beskrevet det beredskab over for sager om seksuelle overgreb, som bispedømmet København på denne baggrund har ønsket at etablere.

* * * * *

Hvad kan du gøre

- hvis du selv eller dit barn har været eller bliver udsat for et seksuelt overgreb eller grænseoverskridende adfærd af seksuel karakter fra en præsts eller anden kirkelig medarbejders side?
- eller hvis du får viden eller begrundet mistanke om, at dette er sket eller sker for andre?

Du kan henvende dig

- til politiet,
- til en af Den katolske Kirkes kontaktpersoner, som bispedømmet har udpeget til at tage sig af en sådan henvendelse.
- til en af flere offentlige eller private organisationer, der tilbyder vejledning og hjælp til overgrebsofre; nedenfor finder du adresser på nogle af dem.

Du kan godt gøre brug af alle tre muligheder: den ene udelukker ikke den anden

Først og fremmest:

Du bør reagere med det samme.

Men – det er aldrig for sent at reagere.

Henvendelse til Kirken

Vælger du at henvende dig til en af kontaktpersonerne, vil bispedømmet reagere omgående og effektivt på din henvendelse. Bispedømmet har etableret *et beredskab*, der skal

- forebygge seksuelle overgreb,
- henvise den krænkede til hjælp, hvis skaden er sket,
- gribe ind for at begrænse skaden og hindre yderligere fortræd,
- og sørge for, at krænkeren stilles til regnskab.

I forreste linje i dette beredskab står en *kontaktperson*. Dem er der tre af. Dem kan du henvende dig til direkte uden henvisning. Deres navne, telefonnumre og mailadresser står her:

- Sognepræst Niels Engelbrecht (kontaktperson og sagsbehandler), telefon 30 54 21 18, mail ne@sanktansgar.dk
- Psykolog Peter Damgaard-Hansen (kontaktperson), telefon 97 97 43 43/ 40 12 66 44, mail peter@docpeter.com.
- Fhv. børnehaveleder Ulla Roed (kontaktperson), telefon 20 72 45 08, mail ullaroed@mail.dk
- (Stedfortrædende sagsbehandler Stig Sørensen, telefon 29 82 49 24, mail stisor@live.dk)

Hvem kan henvende sig til Kirken?

Det kan alle – også børn og unge

Kan man henvende sig anonymt til Kirken?

Ja, men det kan vise sig tilsvarende vanskeligt at gøre noget ved sagen. Den, der henvender sig, må under alle omstændigheder fortælle, hvem krænkeren er, og give oplysninger, der er tilstrækkelige til, at sagen kan anmeldes til politiet.

Hvor gammel skal man være for selv at kunne henvende sig til Kirken?

Der er ingen nedre aldersgrænse. Når et barn eller ung under 18 år selv henvender sig til Kirken, vil forældrene altid blive underrettet. Hvis barnet eller den unge af en eller anden grund ikke ønsker dette, vil kontaktpersonen sørge for henvisning til andre steder uden for kirkeligt regi, der kan tage sig af sagen og yde hjælp og støtte.

Hvad sker der videre, hvis du har henvendt dig til Kirken?

Hvis du er i akut nød, vil kontaktpersonen sørge for, at du bliver henvist til professionel hjælp. I øvrigt skriver kontaktpersonen et referat af din henvendelse, som du godkender. Dette referat videregives hurtigst muligt til bispedømmets *sagsbehandler*. Kontaktpersonen vil i øvrigt orientere dig om, hvordan sagen videre vil blive behandlet.

Hvad foretager sagsbehandleren sig?

- orienterer med det samme biskoppen om sagen
- formidler, at du får professionel hjælp, hvis det ikke allerede er sket
- orienterer forældre, hvis sagen drejer sig om et barn eller ung under 18 år, og det er en anden end forældrene der har henvendt sig
- orienterer krænkeren om klagen, og om hvem der har klaget.
- Holder den krænkede orienteret om sagens forløb

Hvad gør biskoppen?

- rådfører sig om sagen med et panel af fagpersoner, både katolikker og ikke-katolikker¹
- foretager politianmeldelse af alle sager, der har et strafbart indhold
- underretter de sociale myndigheder, hvor det er påkrævet
- træffer dispositioner i forhold til den præst eller kirkelige medarbejder, der er klaget over, og tager stilling til, om den pågældende præst eller medarbejder skal fritages for tjeneste.
- orienterer efter behov menighedsråd, menighed og den katolske offentlighed.

Hvorfor altid politianmeldelse - selv om der ikke er generel anmeldelsespligt i Danmark?

Bispedømmet har valgt at politianmelde alle sager med et strafbart indhold, så de kan blive *efterforsket* af politiet. Bispedømmet ønsker ikke at "undersøge sig selv". Endvidere vil en politianmeldelse i praksis ofte være den eneste effektive mulighed for at afværge yderligere overgreb.

Hvad er bedst, at gå til Kirken eller selv at gå til politiet eller til en offentlig eller privat hjælpeorganisation?

Som sagt udelukker det ene ikke det andet. Afgørelsen er din. Hovedsagen er, at du reagerer. Du skal blot huske, at går du til bispedømmet, vil der altid ske politianmeldelse – og er det en mindreårig, sagen drejer sig om, vil forældrene altid blive involveret.

¹ Panelet består af overlæge John-Erik Stig Hansen (formand), dommer Hanne Fog-Petersen, advokat Kåre Pihlmann, provinsialforstanderinde sr. Marianne Bode, psykolog Christel Hesselhøj.

Nytter det noget at stå frem – hvis det nu er længe siden?

Erfaringen viser, at det er endda meget svært for en person, der har lidt seksuel overlast som barn, og som ikke dengang har fået hjælp, at træde frem og fortælle om overgrebet.

For nogle vil det tage mange år, inden de når så vidt. Er du i den situation, må du ikke være i tvivl om, at din Kirke vil lytte til dig, og at det betyder noget at få viden om, hvad du har været ude for, uanset hvor længe det er siden – og uanset om den person, der krænkede dig, måske ikke længere er i landet eller overhovedet i live. At stå frem kan hjælpe dig til selv at komme videre; det kan også skaffe mere viden om den ødelæggende ting, som seksuelle overgreb mod børn er. Dermed kan du bidrage til at stoppe overgreb i fremtiden og styrke den forebyggende indsats.

Hvordan skal du forholde dig, hvis et barn eller en voksen *betror sig til dig* om noget, der kan være en seksuel krænkelse?

- Det kan være svært at lytte til et andet menneske, især et barn, der fortæller om en krænkelse.
- Gå ikke i panik, den anden har brug for din ro. Lyt uden at stille uddybende spørgsmål, du skal ikke efterforske, du skal ikke vurdere, om det, du hører, er sandt eller ej. Du skal bare være til stede.
- Hvis det er en voksen, skal du opfordre pågældende til at søge hjælp og gå til politiet og /eller Kirken. Du skal tilkendegive, at du vil hjælpe med en henvendelse, og at du selv vil henvende dig, hvis det er for svært for vedkommende selv. Du må ikke love den anden tavshed, - men selvfølgelig diskretion.
- Er det et barn, der betror sig, skal du forsikre barnet om, at det er godt og vigtigt, at barnet fortæller om det, og at det ikke er barnets skyld, hvad der er sket. Der er ingen voksne, der må bære sig sådan ad. Du må ikke love barnet, at du 'ikke siger det til nogen'. Vær til stede for barnet, men undgå tæt fysisk kontakt. Du skal forsikre om, at du vil tage dig af dét, du har fået at vide, og få det til at holde op.
- Spørg, om forældrene ved det, og sig, du vil tale med dem om det. Sørg for omgående kontakt til forældrene. Tal med dem, om barnet har brug for akut professionel hjælp.
- Dit primære anliggende skal være at sikre barnet. Du har fået en viden, der forpligter dig til at reagere.

Vil du vide mere?

De detaljerede regler for behandlingen i bispedømmet af sager om seksuelle overgreb er gengivet og nærmere forklaret på internetadressen www.katolsk.dk/beredskab.pdf

Offentlige og private rådgivnings- og behandlingstilbud

SISO (Videnscenter for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod Børn) Telefonrådgivning (man kan henvende sig anonymt) 20 77 11 20, mandag-onsdag kl. 9.30-15, torsdag kl. 9.30-18, fredag kl. 9.30-13. Der kan lægges besked, hvorefter der vil blive ringet tilbage

Børns Vilkår. Forældretelefonen

Telefonrådgivning (man kan henvende sig anonymt) 33 35 55 59, mandag-torsdag kl. 12-21, fredag kl. 12-19

Rigshospitalet: Center for Seksuelle Overgreb

Henvendelser vedrørende børn og indenfor 72 timer efter overgreb har fundet sted tlf. 35 45 39 84, unge og voksne tlf. 35 45 40 85, mandag-onsdag kl. 8.30-14, torsdag kl. 12-14, fredag kl. 8.30-14.

Eller henvend dig til **egen læge**, der kan hjælpe dig videre.